

Azərbaycan Respublikası Ümummilli Lider Heydər Əliyevin müəyyən etdiyi strateji kursun dövlət başçısı cənab İlham Əliyev tərəfindən güclü siyasi iradə, əzm və qətiyyətlə müasir dövrün tələblərinə uyğun şəkildə davam etdirilməsi nəticəsində ölkə həyatının bütün sahələrində mühüm nailiyyətlər əldə edilmiş, sosial-iqtisadi inkişaf göstəricilərimiz əvvəlcədən prioritet olaraq qarşıya qoyulmuş hədlərə yüksəlmişdir.

Ötən illərin müqayisəli təhlili belə qənaətə gəlməyə əsas verir ki, hərtərəfli və dinamik yüksəliş dövrünü yaşayan respublikamızda həyata keçirilən köklü və sistemli islahatlar nəticəsində sosial-iqtisadi sahə ilə yanaşı, bu sahədə dəyərli təminat təmin edən, dünya ölkələrinə məxsus müsbət cəhətləri və milli xüsusiyyətləri özündə birləşdirən, beynəlxalq prinsip və müddəalara uyğun olan hüquq və qanunvericilik sistemi də yaradılmış, dövlət təsisatlarında idarəçilik mətədləri ən yüksək standartlara müvafiq şəkildə formalaşdırılmışdır.

Əsrlük tarixi ənənələri və milli hüquq sistemindəki vacib rolunu ilə dövlət orqanları arasında öz layiqli yerini tutan prokurorluq respublikamızın inkişafına paralel olaraq tam yenidən qurulmaqla dövrün tələblərinə cavab verən, fəaliyyətinə qanunçuluq, dövlətçilik, siyasi bitərəflilik, obyektivlik və qərəzsizlik prinsiplərinə əsaslanan müasir məzmunlu bir orqana çevrilmişdir. Sürətli tərəqqi yolunu tutan ölkəmizdə ictimai münasibətlər intensiv şəkildə dəyişdiyindən prokuror-

luq orqanlarının qarşısında duran vəzifələrin həcmi və məzmununa dair tələblər də adekvat forma almışdır. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin həyata keçirdiyi strateji kursun və dövlət siyasətinin prioritetlərinə uyğun olaraq ölkədə korrupsiyaya qarşı sistemli mübarizənin aparılması istiqamətində görülən işlərin, həyata keçirilən islahatların və təşkilati tədbirlərin səmərəliliyi yüksəlmiş, korrupsiyaya qarşı daha ciddi mübarizənin aparılmasında prokurorluq orqanlarının üzərinə düşən vəzifələrin həcmi və məsuliyyəti daha da artmışdır. Korrupsiyaya qarşı barışmaz mübarizənin aparılması dövlət başçısı cənab İlham Əliyev tərəfindən həyata keçirilən siyasətin əsas istiqamətini təşkil etdiyindən, korrupsiyaya qarşı preventiv tədbirlərin görülməsi, ardıcıl islahatların aparılması, o cümlədən bu qəbiləndən olan cinayətlərin qarşısının alınması, onları törətmiş şəxslərə münasibətdə ciddi tədbirlərin həyata keçirilməsi məsələlərinə xüsusi diqqət yetirilir.

Korrupsiyaya qarşı mübarizə milli dövlət siyasətinin başlıca istiqamətlərindədir

luq orqanlarının qarşısında duran vəzifələrin həcmi və məzmununa dair tələblər də adekvat forma almışdır.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin həyata keçirdiyi strateji kursun və dövlət siyasətinin prioritetlərinə uyğun olaraq ölkədə korrupsiyaya qarşı sistemli mübarizənin aparılması istiqamətində görülən işlərin, həyata keçirilən islahatların və təşkilati tədbirlərin səmərəliliyi yüksəlmiş, korrupsiyaya qarşı daha ciddi mübarizənin aparılmasında prokurorluq orqanlarının üzərinə düşən vəzifələrin həcmi və məsuliyyəti daha da artmışdır. Korrupsiyaya qarşı barışmaz mübarizənin aparılması dövlət başçısı cənab İlham Əliyev tərəfindən həyata keçirilən siyasətin əsas istiqamətini təşkil etdiyindən, korrupsiyaya qarşı preventiv tədbirlərin görülməsi, ardıcıl islahatların aparılması, o cümlədən bu qəbiləndən olan cinayətlərin qarşısının alınması, onları törətmiş şəxslərə münasibətdə ciddi tədbirlərin həyata keçirilməsi məsələlərinə xüsusi diqqət yetirilir.

Bu sahədə mövcud olan qəti siyasi iradə eyni zamanda konkret əməli-praktiki addımlarla müşayiət olunmuşdur. Həyata keçirilən genişmiqyaslı islahatların digər istiqaməti kimi milyonlarla vətəndaşa xidmət göstərilməklə dövlət qulluqçusu-vətəndaş münasibətlərində yeni yanaşmanın formalaşmasına töhfə verən, bürokratiya, süründürməçilik və korrupsiya hallarının aradan qaldırılmasında mühüm rol oynayan “ASAN xidmət” mərkəzlərinin fəaliyyət coğrafiyasının daha da genişləndirilməsi 19 mərkəzə çatdırılması, habelə yarandığı gündən keçən qısa müddət ərzində bu xidmətə 34 milyonda çox müraciət daxil olması, əhalinin məşğulluğu, əmək, sosial müdafiə və təminat sahələri üzrə 132 xidmətin “bir pəncərə”dən təqdim edilməsinə imkan verən nadir layihə kimi DOST mərkəzlərinin fəaliyyətə başlaması Azərbaycanda korrupsiyaya qarşı mübarizə sahəsində dövlət və cəmiyyət arasında olan həmrəyliyin bəzi nümunəsidir.

Dövlət başçısının 2016-cı il 27 aprel tarixli sərəncamı ilə təsdiq edilmiş “Açıq hökumətin təşviqinə dair 2016-2018-ci illər üçün Milli Fəaliyyət Planı” dövlət orqanları tərəfindən 89% icra edilmiş, bu strateji sənədin icrası çərçivəsində qanunvericilik, dövlət xidmətləri, açıq hökumət, maarifləndirmə və beynəlxalq fəaliyyət sahələrində müvafiq olaraq Milli Məclisin deputatlarının etik davranışı qaydaları haqqında və korrupsiya hüquqpozumlarla bağlı məlumat verən şəxslərin dövlət müdafiəsinin təmin edilməsi ilə bağlı qanunlar qəbul edilmiş, Elektron Xidmətlərin İnkişafı Mərkəzi yaradılmışdır.

Habelə, “Açıq hökumətin təşviqinə dair 2016-2018-ci illər üçün Milli Fəaliyyət Planı”nın 9.5-ci bəndinin icrası ilə əlaqədar (İqtisadi sahədə törədilən cinayətlərə görə məsuliyyətin yüngülləşdirilməsi və dekriminallaşdırılması ilə əlaqədar

qarşı fundamental mübarizəyə başlanılmasının, dövlət başçısı cənab İlham Əliyevin qeyd edilən neqativ təzahürlərin tam aradan qaldırılmasına yönəlmiş siyasi iradəsinin qətiyyətlə həyata keçirildiyinin göstəricisidir. 2020-2022-ci illər üçün nəzərdə tutulmuş Açıq Hökumətin təşviqinə və Korrupsiyaya qarşı mübarizəyə dair Milli Fəaliyyət planlarının təsdiq edilməsi bu istiqamətdə görülən böyük işlərdən biridir. Hazırda Milli Fəaliyyət Planının icrası ilə bağlı prokurorluq orqanlarının üzərinə düşən vəzifələrin vaxtında və yüksək keyfiyyətlə yerinə yetirilməsinə yönəldilmiş müvafiq işlər görülür.

Sevindirici haldır ki, gənc dövlət olmasına baxmayaraq, Azərbaycan Respublikası qısa müddət ərzində korrupsiyaya qarşı mübarizə sferasında beynəlxalq standartlar səviyyəsində çevik və sarsılmaz strategiya formalaşdırmış və onun səmərəli tətbiqinə nail olmuşdur.

Göründüyü kimi, Azərbaycan Respublikasında yürüdülmən islahat konsepsiyaları həyatiliyi, uğurlu nəticələri və davamlılığı ilə xarakterizə olunmaqla hər bir dövrün spesifik tələbləri nəzərə alınaraq mərhələlərə bölünür, onun mümkün nəticələri öncədən görülür, ən əsası isə milli mənafeyə xidmət edəcək cəhətləri əvvəlcədən hesablanılır.

Dövlət başçısının prokurorluq orqanlarına göstərdiyi yüksək etimadın növbəti təzahürü kimi 1 may 2020-ci ildə qanunverici orqan qarşısında namizədliyini irəli sürdüyü Baş prokurorun müavini- Baş İdarə rəisi Kamran Əliyevi Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroru vəzifəsinə təyin edilməsi ilə bağlı videofərmatda qəbul edərək bu mühüm dövlət təsisatına korrupsiyaya qarşı daha fəal iş aparılmasını, struktur və kadr islahatlarının həyata keçirilməsini tövsiyə etməsi, eləcə də aktual mövzu ətrafında vurğuladığı digər vacib məqamlar qurumun üzərinə düşən vəzifələri daha məsuliyyətlə yerinə yetirməsi, habelə mübarizə tədbirlərinin daha da artırılması üçün ortaya qoyduğu siyasi iradənin göstəricisidir.

Bu sahədə mövcud olan qəti siyasi iradə eyni zamanda konkret əməli-praktiki addımlarla müşayiət olunmuş və Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 10 iyun 2020-ci il tarixli sərəncamı ilə Baş Prokurorluğun strukturu mahiyyətcə tamamilə yenidən formalaşdırılmışdır.

Belə ki, günün tələblərinə uyğun olaraq daha mobil, effektiv və dinamik idarəçiliyin təmin edilməsi məqsədilə Baş prokurorun yeni müavini ştatı təsis edilmiş, idarə və şöbələrin sayı 15-dən 18-ə çatdırılmış, qabaqcıl beynəlxalq təcrübə əsas götürülməklə Cinayət təqibindən kənar icraatlar və korrupsiya cinayətlərinin törədilməsi nəticəsində vurulmuş ziyanın aradan qaldırılmasında mühüm əhəmiyyətə malik Xüsusi Müsadirə Məsələlərinin əlaqələndirilməsi idarələri yaradılmış və yeni yaradılmış idarələr ilə Baş İdarə arasında sıx əməkdaşlıq əlaqələri qurulmuş, bu qurumların təsis edilməsi ilə ziya-

nın ödənilməsi prosesi daha da təkmilləşdirilmişdir.

Bütün bu müsbət göstəricilər öz növbəsində Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroru yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsi tərəfindən üzərinə qoyulmuş vəzifələrin uğurla və daha səmərəli icra edilməsində mühüm rol oynamışdır.

Baş İdarənin digər hüquq mühafizə orqanları ilə əlaqəli fəaliyyətinin nəticəsi olaraq kriminogen durum ötən müddətdə stabil saxlanılmış və cinayətkarlığın dinamika-sında mənfə təzahürlərin qarşısı alınmış, sosial təminat, təhsil sahəsi, yerli icra hakimiyyəti orqanları, həmçinin bank sektorunda yol verilmiş qanunsuzluqlarla əlaqədar bir sıra aktual cinayət işləri üzrə intensiv araşdırmalar aparılmışdır.

2020-ci ilin 6 ayı ərzində Baş İdarəyə daxil olmuş vətəndaşların müraciətlərinin sayı ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 5 faiz azalmış, “161-Qaynar xətt” əlaqə mərkəzinə daxil olmuş müraciətlərin sayı isə 6 faiz artmışdır.

Habelə qeyd olunan dövr ərzində cinayət işləri üzrə vurulmuş ziyanın ödənilməsi ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 14 faiz artaraq 46,9 faiz təşkil etmiş və külli miqdarda ziyanın ödənilməsinə nail olunmuşdur.

Qeyd edilənlərdən əlavə, son dövrlər xüsusi aktuallığı ilə seçilən

olunmalıdır ki, ölkəmiz müxtəlif dövr ərzində GRECO tərəfindən həyata keçirilən “Korrupsiyaya qarşı” beynəlxalq konvensiyaların hüquq sistemində implementasiyasının I, II, III və IV Dəyərləndirmə raundlarını bitirmişdir.

Bundan başqa, Azərbaycan Respublikasının İqtisadi Əməkdaşlıq və İnkişaf Təşkilatının (OECD) Şərqi Avropa və Mərkəzi Asiya üçün Antikorrupsiya Şəbəkəsi ilə əməkdaşlığı ölkəmizin 2003-cü ildə İstanbul Fəaliyyət Planını qəbul edərək təşkilat çərçivəsində iqtisadiyyatları keçid mərhələsində olan ölkələrin antikorrupsiya şəbəkəsinə bölgən digər ölkələri ilə birgə qoşulması ilə başlamışdır. İstanbul Fəaliyyət Planı Şəbəkəyə üzv ölkələrdə mərhələli şəkildə antikorrupsiya islahatlarının həyata keçirilməsini və nəticələrinin qiymətləndirilməsini nəzərdə tutur.

İndiyədək respublikamız müxtəlif dövr ərzində OECD-nin I, II, III və 2019-cu ildə IV monitoring mərhələsini tamamlayaraq uyğunluq hesabata əldə etmişdir.

Baş prokuror yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsinin əməkdaşları hər iki təşkilat tərəfindən təşkil olunan qiymətləndirmə missiyalarına cəlb olunaraq müxtəlif ölkələrin qiymətləndirilməsində ekspert qismində iştirak etmişlər.

Xüsusi qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycan Respublikasının Korrupsiyaya Qarşı Mübarizə üzrə Komissiyasının 15.09.2020-ci il tarixli iclasında İqtisadi Əməkdaşlıq və İnkişaf Təşkilatının (OECD) Şərqi Avropa və Mərkəzi Asiya üzrə Antikorrupsiya Şəbəkəsi üzrə Milli Kordinatör vəzifəsinə Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroru Kamran Əliyev seçilmişdir.

Habelə, digər beynəlxalq təşkilatlarla yanaşı, Beynəlxalq Antikorrupsiya Akademiyası ilə də qurulmuş sıx əməkdaşlıq əlaqələri davam etdirilir. Belə ki, ötən dövrdə Baş İdarənin 5 əməkdaşı akademiyanın Magistratura programını bitirərək məzun adı qazanmış, digər 3 əməkdaş isə hazırda təhsillərini davam etdirməkdədir. Bundan başqa, Baş İdarənin 3 əməkdaşı 3 beynəlxalq və regional monitoring mexanizmi çərçivəsində 5 ölkənin milli qanunvericiliyinin dəyərləndirilməsi prosesində ekspert qismində iştirak etmişdir.

Bütün bu sadalanan nailiyyətlər dünya müstəvisində tanınmış mötəbər beynəlxalq reytinglərdə də öz əksini tapmış və “Beynəlxalq Şəffaflıq” təşkilatının (Transparency International) 2019-cu il üçün hesabatında Azərbaycan Respublikası Korrupsiya Qavrama İndeksi üzrə 26 pillə irəliləmişdir.

Müasir dövrdə müxtəlif ölkələrdə dövlət idarəçiliyinin səmərəliliyinin və şəffaflığının artırılmasında mühüm rol oynayan rəqəmsal xidmətlər və onlayn platformaların korrupsiya cinayətlərinin qarşısının alınmasında da effektiv istifadə ediləməsinə nəzərə alınaraq bu mübarizədə zamanın çağırışları ilə səsleşən informasiya texnologiyalarının yeni imkanlarından istifadənin genişləndirilməsi məqsədilə mütəmadi olaraq Baş İdarə əməkdaşlarının ixtisasartırma kurslarına cəlb edilməsi həyata keçirilir.

Bununla yanaşı, Baş İdarə tərəfindən korrupsiyaya qarşı mübarizə fəaliyyətində qeyri-hökumət təşkilatları ilə sıx münasibətlərin qurulmasına xüsusi önəm verilmiş, Baş İdarənin fəaliyyəti, bu sahədə son vaxtlar qəbul edilmiş qanunvericiliyin tələbləri, beynəlxalq əməkdaşlıq nəticəsində həyata keçirilən tədbirlər, həmin tədbirlərin reallaşmasında dövlət qurumlarının və vətəndaş cəmiyyətinin rolu, Baş İdarə tərəfindən həyata keçirilən uğurlu əməliyyat tədbirləri, istintaqı aparılan cinayət işləri və digər mühüm məsələlər ilə əlaqədar kütləvi informasiya vasitələrində ictimaiyyətə mütəmadi məlumat verilməsi təmin edilmişdir.

Dövlətçiliyə sadiqliyini sübuta yetirmiş prokurorluq kollektivi və Baş prokuror yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsinin hər bir əməkdaşı bundan sonra da fəaliyyətlərinin Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin və Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluğunun rəhbərliyi tərəfindən göstərilən etimada layiqli səviyyədə qurulması üçün qarşıya qoyulmuş vəzifələrin yerinə yetirilməsində və yeni məzmunlu mütərəqqi islahatların reallaşdırılması istiqamətində xidmətlərini göstərəcək, ölkəmizdə formalaşmış dayanıqlı ictimai-siyasi sabitliyin və milli maraqlarımızın cinayətkar qəsdlərdən qorunmasını, qanunun aliliyinin təmin edilməsi, insan hüquq və azadlıqlarının etibarlı müdafiəsi, mütərəqqi cinayətkarlığın ön təhlükəli təzahürlərindən biri olan korrupsiyaya qarşı mübarizənin gücləndirilməsi istiqamətində üzərinə düşən vəzifələri daha məsuliyyətlə yerinə yetirərək cinayətkarlığa qarşı ciddi və səmərəli mübarizə tədbirlərinin həyata keçirilməsini təmin edəcəklər.

Nazim RƏCƏBOV,
Azərbaycan Respublikası Baş prokurorunun müavini - Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroru yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsinin rəisi, III dərəcəli dövlət ədliyyə müşaviri